

Zomer op de Langakkers (Foto: NL Bloeit!)

De Langakkers

Het particuliere landgoed de Langakkers ligt ten zuidwesten van Leende en is direct verbonden aan het Leenderbos en de Leenderheide, dat ruim 1.000 hectare groot is. Zo'n 25 jaar geleden is Roel Winters met veel bezieling op ruim 21 hectare landgoed begonnen met natuurontwikkeling. Voorheen was het een agrarisch bedrijf, nu kleinschalig cultuurlandschap, of zoals Roel het zelf liever noemt, een natuurtuin.

Tekst: Arjan Vernhout (NL Bloeit!)

Een belangrijke drijfveer om met deze natuurontwikkeling te beginnen was zijn band met vogels, vaste bezoekers zijn onder andere geelgors, patrijs, kwartel, spotvogel en kneu. Naast akkers met oude graanrassen (akkerreservaat), houtwallen, struweelhagen, vlecht-heggen en poelen is er veel ruimte voor de ontwikkeling van kruiden-

In de vlechtheggen broeden diverse soorten vogels waaronder deze kneu (Foto: Roel Winters)

De geelgors voelt zich thuis in halfopen landschappen is een vaste broedvogel (Foto: Roel Winters)

rijke vegetaties met oorspronkelijk inheemse flora. Na een bezoek kun je zelf concluderen dat de door Roel Winters gecreëerde Langakkers een lust voor het oog is.

Rondom het woonhuis groeien honderden orchideeën - waar voorheen rododendrons en coniferen stonden - en is er stromend water bij een van de poelen, want waar het water stroomt komen de vogels uit het bos en de struiken om even

een bad te nemen. Goudvinken, tuinfluiters en appelvinken zijn hier vaste bezoekers.

Voor alle nieuwe aanplant - houtwallen, heggen en solitaire bomen en struiken - schakelde hij de expertise in van Henny Ketelaar (Bronnen, in 2014 overgenomen door Staatsbosbeheer). Ketelaar leverde inheemse wilde bomen en struiken die passen bij de leefomgeving en inrichting op het landgoed.

Het beheer doet Roel Winters zelf, met hulp van Kempische heideschappen, Brandrode runderen en enkele vrijwilligers. De grazende schapen en koeien verzorgen het grootste deel van het beheer van de kruidenrijke graslanden. Ruim één hectare wordt machinaal gemaaid. “Het ontwikkelen van kruidenrijke vegetaties is vooral een compromis sluiten met wat, wanneer, wel en niet wordt gemaaid”, aldus Roel Winters. Door zoveel mogelijk variatie in de inrichting en het beheer ontstaan habitats en microhabitats, met als effect dat de soortendiversiteit - flora en fauna - hier is geëxplodeerd. Zijn zelfgecreëerde boerenlandje is een broedplaats voor de zeldzame geelgors en mocht zelfs al bijzondere soorten als de orpheus-spotvogel, grauwe klauwier en

Luchtfoto voorjaar 2020 van een deel van de Langakkers, met onder andere het woonhuis (Foto: NL bloeit!)

Gemaaid pad tussen de toortsen (Foto: NL Bloeit!)

ortolaan verwelkomen. Momenteel komen er zo'n 52 soorten broedvogels voor en zijn er 26 soorten dagvlinders geteld.

Het bepalen van wat, wanneer en hoe te maaien gebeurt op basis van inzichten die je alleen krijgt als je de ontwikkeling van de vegetaties nauwgezet volgt. Roel ziet de effecten van zijn eigen maaibeheer en kan zodoende heel specifiek te werk gaan. Het volgen van de ontwikkelingen kost in feite meer tijd dan het gefaseerd maaien van de vegetaties zelf. Zijn doel is om de ontwikkeling van kruiden zoveel mogelijk te helpen. Op voedselarme zandgrond groeien kruiden en grassen langzaam en als het ook nog eens droog en warm is, dan worden sommige vegetaties pas na 15 maanden gemaaid. Plantenkennis is hierbij onmisbaar.

Voor het maaibeheer maakt hij gebruik van een eigen vingerbalkmachine (Agria maaibalk) en bosmaaier op accu. Voor het aanharken van het maaisel worden

stalen harken gebruikt om de verspreiding van microplastics in de bodem te voorkomen. Het aanharken en afvoeren van het maaisel wordt altijd gedaan als het droog weer is. Het maaisel wordt binnen twee dagen na het maaien afgevoerd

en elders op het landgoed gecomposteerd.

Het maaien van de kruidenrijke vegetaties met de vingerbalkmachine gebeurt gefaseerd en vrij specialistisch. Het beheer van de delen die

Meer dan 1.000 Atalanta's
Op 13 september 2021 trokken ongeveer 10 atalanta's per 2 minuten over een baan van ruim 200 meter breedte richting het zuiden. Dat was sinds 10 uur al gaande, in totaal vlogen meer dan 1.000 atalanta's in een paar uur over de Langakkers.

Om een kruidenrijke begroeiing in stand te houden, is beheer noodzakelijk (Foto: NL Bloeit!)

Eind november, Roel Winters maait met de vingerbalkmachine (Foto: Erik van Asten)

met de schapen en koeien worden begraaft, is minder specialistisch, maar ook hier wordt gefaseerd begraaft.

In de regel wacht Roel zo lang mogelijk met maaien. Een groot deel wordt slechts één keer per jaar gemaaid, in de periode week 42-46. Een klein deel van de vegetatie wordt eind juli of augustus gemaaid. Kruiden in dit deel kunnen in het najaar opnieuw gaan bloeien, dit vergroot de aanwezigheid van nectar, stuifmeel en zaden voor insecten en vogels.

Ook wordt een gedeelte in februari of maart gemaaid. Dit laatste wordt met name gedaan op plekken waar de kruiden iets meer voeding en vocht hebben (en hierdoor harder groeien) en op de plekken waar de vegetaties in de weken 42-46 niet zijn gemaaid. Dit zijn de delen die

in de winter voedsel en beschutting bieden voor allerlei vogels en insecten. Slechts een klein deel, de middenberm van de karresporen, wordt twee keer per jaar gemaaid. Hoe groot de te maaien delen zijn ligt niet vast, omdat de variatie en dynamiek in kruidenrijke vegetaties ieder jaar anders is. Bovendien hoeft je ook niet op de vierkante meter te

beheren als je meer dan een hectare kruiden en faunarijke grasland hebt.

De rijkdom aan flora en fauna die hier door Roels ingrijpen is ontstaan verwondert hem nog dagelijks. Het begon met een visie en vervolgens met aanplanten van autochtone bomen en struiken en het inzaaien van speciale zaadmengsels, maar de persoonlijke verbinding in combinatie met specialistisch beheer is allesbepalend voor de ontwikkeling van kruidenrijke vegetaties op landgoed De Langakkers.

Dit artikel kwam tot stand in samenwerking met Roel Winters. Roel Winters probeert zijn kennis, ervaring en enthousiasme over te brengen op anderen.

Voor het boeken van rondleidingen zie www.delangakkers.nl.

Rondleiding met vegetatiekundige Joop Schaminée (Foto: NL bloeit!)

